

**ПАМ'ЯТІ ПРОФЕСОРА
ЯРЕМИ ГРИГОРОВИЧА САВУЛИ**

21 липня 2021 року помер Ярема Григорович Савула, Заслужений професор Львівського національного університету імені Івана Франка, Заслужений працівник освіти України, академік-засновник Академії наук вищої школи України, доктор фізико-математичних наук, завідувач кафедри прикладної математики, багаторічний декан факультету прикладної математики та інформатики Львівського національного університету імені Івана Франка.

Ярема Григорович Савула народився 14 травня 1946 року у місті Стрию Львівської області у родині українських інтелігентів. Все його свідоме життя було тісно пов'язане з одним із найстаріших університетів Східної Європи – Львівським національним університетом імені Івана Франка. У 1969 році закінчив з відзнакою механіко-математичний факультет, а в 1972 – аспірантуру на кафедрі прикладної математики під керівництвом професора Н.П. Флейшмана. У 1973 році захистив кандидатську дисертацію “Статика оболонки з різною середньою поверхнею”, а в 1986 – дисертацію “Задачі механіки деформування оболонки з різними середніми поверхнями” на здобуття вченого ступеня доктора фізико-математичних наук. У 1989 році Я.Г. Савулі присвоїли вчене звання професора, у 1991 – Заслуженого професора Львівського національного університету імені Івана Франка. У 1996 – 2015 роках на посаді декана очолював факультет прикладної математики та інформатики.

Особливе ставлення до науки, постійне прагнення нового і працелюбність Я.Г. Савули принесли вагомий результати у галузі комп'ютерного моделювання. Ярема Григорович, започаткувавши разом з професором Г.А. Шинкаренком у 1974 році науковий семінар “Метод скінченних елементів”, став піонером на теренах колишнього Радянського Союзу, розвитку ідей і прикладних застосувань найпоширенішого методу числового моделювання. Перші дослідження були в галузі математичного моделювання задач статичної, динамічної й оптимізаційної теорії оболонки Кірхгофа-Лява і типу Тимошенка. Ефективною відмінністю, запропонованою ним підходу є використання поверхонь Монжа та поверхонь, пологих щодо поверхонь Монжа як середніх, що в поєднанні з методом скінченних елементів дає змогу значно зменшити похибки апроксимації. Науковий напрям з розв'язування задач деформування оболонки, започаткований проф. Я.Г. Савулою, став широко відомим в

Україні та за кордоном. Розуміючи складність отримання достовірних результатів чисельними методами для тонкостінних елементів конструкцій, особливо в поєднанні з масивними тілами, Я.Г. Савула у 1988 році започаткував науковий напрям гетерогенних математичних моделей, який успішно продовжує розвивати його учень, професор І.І. Дияк.

У рамках наукової школи “Чисельне моделювання та оптимізація фізико-механічних полів” і під керівництвом Я.Г. Савули захистили кандидатські дисертації Г. Шинкаренко, І. Дияк, І. Муха, М. Щербатий, М. Копитко, П. Вагін, А. Дубовик, О. Коссак, І. Будз, Н. Паук, В. Кухарський, Л. Дяконюк, Т. Мандзак, Л. Винницька, А. Стягар, Ю. Турчин, Н. Мазуряк. Ярема Григорович завжди переймався долею своїх учнів і допомагав кожному завершити наукові дослідження успішним захистом дисертації та майбутнім працевлаштуванням.

Протягом багатьох років професор Я.Г. Савула активно займався міжнародною науковою діяльністю: був керівником групи у темі, яку виконували за програмою INTAS, керував спільними українсько-угорським і українсько-шведським проектами. У 1998 році Ярема Григорович отримав індивідуальний міжнародний науковий грант “Вчені та викладачі”. Важливими були контакти професора Я.Г. Савули з ученими Віденського технічного університету, Технічного університету м. Брно, Веспремського університету, університету м. Кобленц. Результатами цієї співпраці є спільні наукові праці та великий обсяг виконаних наукових досліджень.

Наукова діяльність Я.Г. Савули упродовж довголітньої роботи у ЛНУ імені Івана Франка була тісно пов'язана з викладацькою роботою. Навчальні курси, які читав Ярема Григорович, майже завжди були пов'язані з його науковими інтересами. Це курси з мов програмування, задач на власні значення, варіаційно-проекційні методи, чисельні методи, метод скінченних елементів, чисельні методи математичної фізики, комп'ютерне моделювання та ін. Ярема Григорович постійно працював над збереженням на факультеті високо кваліфікованих кадрів і залученням до роботи молодих талановитих спеціалістів.

Професор Я.Г. Савула завжди виявляв суспільну активність. Він багато років був членом спеціалізованих вчених рад, членом редколегій наукових збірників і журналів. У 1991 – 1997 роках очолював спеціалізовану раду в ЛНУ імені Івана Франка зі захисту кандидатських дисертацій з обчислювальної математики та математичного моделювання. У 1994 році його обрали членом Національного комітету України з теоретичної та прикладної механіки. Неодноразово був членом експертної ради з прикладної математики та кібернетики ВАК України.

Ярема Григорович був батьком чудової родини. Всі завжди знали і бачили його любов і повагу до дружини. Дітей вони виховали у строгості та працелюбності. Його життя було відкрите та гідне наслідування. Особливо хочеться відзначити життєрадісний характер Яреми Григоровича. Він завжди приносив посмішку та оптимізм, цікавився всім: історією свого краю, літературою, театром, мистецтвом. Його елегантний вигляд викликав захоплення у багатьох.

Його життєвий шлях – взірць вірного та сумлінного служіння рідній землі та обраній справі. Великий жаль, що все це у минулому часі. Але все те добре, що Ярема Григорович залишив у своїх учнях, житиме вічною пам'яттю. Друзі, колеги та учні Яреми Григоровича з глибокою вдячністю пам'ятатимуть його яскраву постать, яка спричинила значний вплив на розвиток української освіти і науки.